

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutam ad catholicarum partium propositum p... enda, id equidem probamus libenter. (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Ló pápa Zachy Nándor grófnak 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.
Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség: Jókai-utca 10.

Kiadóhivatal: DEBRECZENYI GYULA KÖNYVNYOMDÁJA (Iskola-utca 4. sz.)

„Bizalmas.”

(k.) Napok óta ördögi tánc járja e szó körül „bizalmas” s annyira hitte a magas ministerium, hogy „bizalmas rendele” a nyilvánosság elé nem kerülhetett, hogy nem átalotta kijelenteni a rendelet nem létezését, annak hamis voltát. Ámde a mit annyira tagadtak, a titok már nem titok többé! Bartók Lajos lapja lerántja a leplet teljesen a rideg mezeitelenségében állítja elének azt a „bizalmas rendeletet”, mely ment fokról-fokra, kézzől-kézre, főispánoktól alispánokhoz, polgármesterekhez, majd a főszolgabírákhoz, községi bírákhoz és jegyzőkhöz. Ime! ezen az uton haladt az a gyászparancs, mely már bölcsőjében hallhorgést hallatott.

Nagy munkára szólította fel a hivatalos hatalmat: *nem ünnepelni akkor, mikor az egész nemzet ünnepel*, ünnepel az államot képező nép, ünnepel a néppel a koronás király, ünnepel az egyház is, mint államunk alapító és maig is tápláló leglényegesebb alkotó eleme. S az ünnepségek közepette gyászinduló fű a hivatalos hatalom titokban, bizalmasan, s csodák csodája az esküvel kötelezett hivatali titoktartás szentsége törést szenved, az akna-munka napvilágra jön, s a gyászinduló dissonans hangja lázadást idéz elő, fájó sebet üt a nemzet egységes testén.

A nemzet egy jajszavára gyógyító balszámot nyújt szent István koronájá-

nak örököse, apostoli királyuk, s kijelenteti, hogy vagy *személyesen* fog megjelenni az ünnepen, vagy *Frigyés* főherceggel képviselteti magát.

Velünk együtt ünnepli tehát ő Felsége a koronás király a magyar nemzet egységének, függetlenségének, alkotmányosságának szimbolusát, a szent koronát, annak jubileumát. Ott fogjuk látni tehát a szent korona fényében a nemzet összes hagyományainak eleven és közvetlen hordozóját: a királyt.

Alig válik ez beavatott körökben nyilvánvalóvá, elveszti a „bizalmas rendelet” minden értékét, söt határozott ellentétként tűnik fel az áralkodó legfelsőbb akaratával szemben. Valamikor egy ilyen cselekmény jellemzőlárđ férfiaknak elég volt arra, hogy egyszer és mindenkorra leszerpeljenek. Ma nem így történik! Míg egyrészt kutatják a titok árulóját, mint azt Pécsét tevék: addig másrésztől kijelentik, hogy ilyenmő rendelet nincs, nem is volt. s a menyiben lett volna, az hamis, és hamisnak hirdetik még akkor is, midőn napnál fényesebben beigazolódik a valódsága.

Hiába! Rendeletekkel így kormányozni, titkos utasításokkal így dolgozni nem lehet. Ha van mondani valója a miniszternek, mondja meg nyíltan, ne titokban: ha gondolja, hogy a 900 éves keresztény Magyarország ünneplése álamellenes szereplése a katolikus Magyarországának, ám bizonyítsa be, gátolja meg annak megtartását, hisz módjában

van, mert sok ezer szuronynak rendelkező hatalmasa! Ha tudja, ha meg van arról győződve, hogy a szent korona ünneplése rossz, káros hatású: álljon ki a küzdőterre, hisz ez polgári és hivatali kötelessége, védje meg az ország javát, igazat, nyíltan és szabadon! Hisz miniszter! Nagy úr! Miért bujik a titoktartás leple alá? S ha kibujik a szeg a zsákból, miért áll elő a katolikusok gyanúsításával? Miért vesz rajta erőt a tagadás szelleme? Ki avval a bizalmas rendelettel, ki avval a száraz esontvázzal, melynek zörgése oly ijesztővé vált a kibocsátójára. Ha apokrif a letagadott, hadd lássuk a valódit!

Tudom, a hivatali esküvel fogadott titoktartás szentsége nem engedi. Az a titoktartás, mely oly sokszor s jelenleg is ily kudarczczal végződött. Nyílt homlokokkal dolgozzék a ministerium, s akkor nem lesz szüksége a nemzet közérzületét oly mélyen sértő rendelet-eknél a titoktartásra.

Hiszszük és tudjuk, meg vagyunk arról győződve, hogy hazánk főpásztorai meg fogják találni a módot a rendeletben foglalt gyanúsítás elleni tiltakozásra. A mint hiszszük ezt, ép úgy meg vagyunk arról győződve, hogy koronás királyunk bölcs belátásával fogja az igazságot szolgáltatni a megsértett kath. egyház ügyében.

katonaság áll sorfalat a közepén, fényes szolgasereg özőnik. — Hisz a pápa jön, találták ki ujjongó örömmel. Nem is esalatoztak, mert csakugyan az jött, de az öröm hamar megcsappant, mikor megtudták, hogy nem szabad bent maradni. Az egyik szent Domingus szobra háta mögé is felmászott volna, de látta, hogy a szolgák még az oltárok terítőjét is felemelik, úgy vizsgálódnak valami elrejtőzött után, kivonultak tehát legaláb avval a reménységgel, hogy vasárnap a nyilvános fogadón, láthatják Krisztus helytartóját.

A jelenség magyarázata az, hogy a Szent Atya a második bucsujárását végezte az apostol fejedelmek sirja körül. Ő nem mehet ki a városha a négy szent kapuval ellátott bazilikát meglátogatni, elvégezi tehát a megfelelő oltároknál a Szt. Péter templomban. A menet a szent kapun keresztül az Oltári-szentség kápolnához, onnan rendben a confessióhoz, Szt. Simon és Judás, Proceszus és Martinianus oltáraihoz, majd ismét a szentség kápolnához vonult. Menetközben a Miszerét énekelték, a végén a mindszentek litániáját, a mi alatt három vati-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Talált bimbó.

Irta: k.

Rózsabimbó feküdt
Az utszél sarában;
Reá tekintettem
S nagyon megsajnáltam.

Megsajnáltam szegényt,
Még is törlytettem
S a nyíló bimbóban
Szíveim ismertem.

Szegény, szegény szívem!
Ilyen a te sorsod,
Nem is lehetsz te már
Többé soha boldog.

Szerelmednek szavát
Nem hallja meg senki;
A ki meghallaná,
Megtenni nem meri.

*Szegény megyyőtört szűr
Tűrd csak megretésed!
Majd csak lesz valaki,
Ki megsajnál téged.*

Római levél.

Irta: Minimus.

(Vége.)

1900. július 13.

A szent Aya is elutazott nyaralni. Kivonul t. i. minden reggel az egyik, a vatikán kertjében épített kis villába, este meg ismét megjön. Tegnapelőtt fogadta Sendre a Filópalabozói püspököt egy kised venezuelai csoporttal, kik a tervezett nagyobb zarándoklat helyett jöttek el. Az nem indulhatott meg a Venezuelában kitört zavargások miatt.

Két vállalkozó szellemű magyar pap van most Rómában, kik nem ijedtek meg a hőség-től meglátogatni a szent várost. A napokban épen a Szent Péter bazilikában időztek, búsan törve a fejüket, hogyan lehetne meglátni a Szent Atyát, mikor egyszerre csak látják, hogy pápai

Mai lapunk 4 oldal.

Zichy Ferencz gróf halála.

Bár az 1849-iki gyászos szereplés miatt nem tartozott a népszerű emberek közé, közigazgatási téren kifejtett munkássága miatt mégis nagy veszteség az országra.

Pályafutása igen változatos volt. Már 28 éves korában fiemei alkormányzó lett. A negyvenes években derekasan kivette a részét a nagy nemzeti munkából, melyet Széchenyi István kezdeményezett. — Közigazgatási tevékenységét maga Széchenyi oly nagyra becsülte, hogy az első magyar felelős ministeriumba maga mellé vette államtitkárnak.

A szabadságharc leverése után Paskievics herczeg oldalán találjuk. A kik ismerik a viszonyokat, úgy mondják, sokat mentett meg az ő befolyása, Haynaut azonban ellensúlyozni még sem tudta.

Az abszolutizmus idejében Bécsben védte a magyar érdekeket s ennek sikeretelensége után félrevonult s még a Bach-korszakban sem vállalt méltóságot. Mind ez azonban nem feledtette el, hogy kormánybiztos volt Paskievics mellett, s ez állta utját politikai pályafutásának.

Ezután visszavonult a magánéletbe s közigazgatási téren működött szép sikerrel.

Nagy kort ért el, 89 éves volt, halála mégis váratlanul jött. A halál Zichy Jenő gróf kálozi birtokán érte, a honnan holt tetemét Pozsonyba szállítják.

Az elhunyt zászlós főúr élettrajzát a következőkben adjuk:

Zichy Ferencz gróf kir. tárnokmester 1812. jan. 24-én Pozsonyban született. A jogtudományokat Pesten végezte 1830-ig; azután Pest megye szolgálatában 3 évet töltött, honnét a magyar kir. udvari kancelláriához alkalmazott titkári minőségben. Három év múlva Fiume alkormányzójának nevezetett ki. 1841-ben a pozsonyi váltóörvényesék elnöke lett s e vároiban a legelső takarékpénztárt alapította. Ez időben létesített számos pénzügyi és kereskedelmi vállalatot. Mint a központi vasut-társulat elnöke kezdeményezte a szolnok—pesti vasut-

káni kanonok áldást adott a szent lándzsával, kereszt-ereklyével és szent Veronika kendőjével. Részt vett husz biboros, az osztrák-magyar követ lányaival, a pápai rokonok, a nemes testőrök és a pápai katonaság, sok érsek, püspök s az egész vatikáni klérus.

Fenntartással beszélnek az olasz lapok arról a hírről, melyet a talpig liberális „Gecolo XIX.” című társuk bocsát világgá. Szerinte a hó elején Ferentilloban csudás események történtek. Egy Trusselli Magdolna nevű 15 éves leány nagy onthuziasmussal beszélt, hogy megjelent neki a bold. Sztiz egy sziklacsoport fölött. Elbeszélése felkeltette a kíváncsiságot, néhány száz ember megindult szemügyre venni a helyet. Vártak egész estig, nem történt semmi. Akkor megunták a várakozást, hazaoszlottak, kivéve egy vakot, sántát és más két gyógyíthatlan beteget. Ezek imádkozgattak a barlang-féle szakadékban, míg az álom el nem nyomta őket.

Röggel felébredtek egészségesen s látomásról beszéltek, melyben a Sztiz Anya megjelent nekik. A helyet legkevesebb tizezer zarándok kereste már föl, ezerekre rug az ajándékok ér-

vonal építését. 1847-ben a helytartó-tanács elnökévé, ugyanekkor valóságos belső titkos tanácsos, 1848-ban gróf Széchenyi István miniszteriumában államtitkárrá nevezetett ki. 1851-ben a birodalmi tanácsban küldött a magyar érdekek mellett, de csakhamar visszavonult. 1854-ben az első osztályú vaskorona-renddel tüntették ki. Miodón Miksa főherczeg a lombard-velencei királyság fő kormányzójává nevezetett ki, annak főudvarmestere lett. Ez állásából 1861-ben Nógrádmegye főispánjává nevezetett ki, de a viszonyok változásával rövid idő múlva visszavonult s szereplése főleg a közgazdasági téren mutatkozott. Nagy érdemeket szerzett a gyümölcskertészet okserű fejlesztése, különösen pedig hazai borászatunk körül, a tudomány színvonalán álló szőlőművelés és borkezelés, melyet érmelléki nagy szőlőbirtokain meghonosított, a diószegi pincze által messze külföldre elterjesztette a magyar bor hitelét és keletét. 1874-ben konstantinápolyi nagykövetté nevezetett ki s az orosz-török háboru alatt ő vezette az ügyeket. 1879. nov. 1-én lemondott állásáról s ekkor a Szent István-rend nagykeresztjét nyerte. Itthon megtelepedve kiváló szerepet játszott továbbra is a közéletben; mint tárnokmester, mely méltóságot 1888-ban Szögyény-Marich László előléptetése után kapta, az ország zászlósurai közé tartozott; tagja volt a háznak a census alapján is. Az országos keretesi egyesület az ő vezetése alatt új életre ébredt, de ennek elnökségéről 1887-ben lemondott. Ugyancsak 1887-ben a grófi család seniora s mint ilyen a givényi hitbizományi uradalom birtokosa lett. A felirati, pénzügyi bizottság és a legfőbb fegyelmi bíróság tagja volt.

Gróf Zichy Ferencz nagy vagyon felett rendelkezett. Hir szerint a b.-diószegi örösi birtokát *Tivadur* fiának, a pacsaji birtokát pedig *Gyula* nevű unokájának hagyta.

Cselédmizériák.

II.

Az eddigiekben iparkodtam rámutatni egész általánosságban ama okokra, a melyek cselédeink megfontására vezettek, s láttuk, hogy az anyák gondatlansága, a cselédszerzők lelketlen üzérkedése, a kvártélyos asszonyok csábításai s a meg-

téke s a lelkesedés még mindig növekvőben. Lucchi orvos megvizsgálta a leányt, de semmi féle histeriának vagy más idegbajnak, minőkkel Bernadottet is vádolták, nyomát se találta.

Azt hiszem, bajos az ilyen hirt a jól kifejlesztett hírlapi kacsák osztályába utasítani. Hátha a bold. Sztiz egy második Lourdest, egy második kegyelmi forrást akar nyitni, hogy minél betegbb az emberiség, annál több alkalma legyen a gyógyulásra. Ki tudja, várjunk hivatalos nyilatkozatot!

Szerettem volna írni még egyet-mást a tegnapi ünnepegről a S. Stefano Rotondo templomban, hol a Szent Alajoshoz intézett leveleket égették el szép szertartással? Igazán egy élénk részlet a régi hitben gazdag időkől. Az oltáron a Szent szobra, előtte myrtus máglya, a leveltömeggel, s míg az énekesek legjobb igyekezettel zengik a harsogó dicsőenket, magásra csap a láng, a füst a botzot felé, lángra a hitnek, reménynek, szeretetnek. Mind a háromból kevés van manapság. — A rivederci!

változott társadalmi viszonyokhoz többé nem illeszkedő, elavult cseléd-törvény mindmegannyi lényeges okai annak az általánosan ismert bajnak, melynek végeredménye oda kulminál, hogy nincs cseléd, azaz nincs olyan cseléd, s kire a házas dolgok teljesítését nyugodt lélekkel rá lehetné bízni.

Mielőtt azonban a törvény s a létező viszonyok megváltoztatását célzó reformokkal foglalkoznánk, még egy kérdést kell tisztáznunk s ki kell jelentenünk, hogy gazdaasszonyaink is nagyon alászálltak ama polczról, melyen mi az ideális gazdaasszonyokat ismerni tanultuk s mondhatnók, hogy a mily ritka a jó cseléd, époly ritka a jó gazdaasszony. Nagyon kevés azoknak a száma, a kik a cselédek kiképzésére, hűségük és ügyességük előmozdítására s fejlesztésére hatni tudnának.

A gazdasági viszonyok megromlottak. A nemzet törzsét képező középosztály elszegényedett s általános drágaság állott be. A gazdagabb társadalmi osztályban nagymérvű fényűzés kapott lábra s a cseléd ügybuzgalmanál, szorgalmánál lényegesebb a hunnyászkodó megalázkodás. A fényűzés magával ragadta a cselédséget is, igényeiket felesigázta s gondolkodás-módjukat megmetyélezte. Ennek nyomában keletkezett a munkakedv csökkenése, majd hiánya s a nagy-zás hőbortja megteremt átkos gyümölcsét. A minkinkább előtérbe nyomuló urhatnomság sok oly egyént birt cselédtartásra, a kik a cselédért megfizetni nem képesek; az ily helyeken aztán a cseléd kellő ellátásban sem részesülhet; így fejlődött ki a cselédek körében az elégedetlenség, a gazda iránti hűség és ragaszkodás helyett a bizalmatlanság és tiszteletlenség. A cselédért megfizetni nem tudó gazda okot keres a cselédért levonására s műveletlen cseléddel állván szemben, ok könnyen található, bár alaptalan s talán jogtalan is. A rendőrség főleg ily ügyeknél találhatja meg legnehezebben a békés megoldás kivezető útjait.

E visszás állapotok teremtették meg azt a helytelen felfogásra valló téves nézetet, hogy a cseléd a gazdaasszonyi teendők elsajátításában inaséveket nem tölt. Ezért tudatlan s majdnem használhatlan a cselédség 70 százaléka, használható volna 30 százalék, ezek azonban némi képzettségük tudatában tulkövetelők s e mellett százféle engedményekkel állnak elő s legnagyobb-részt szemérmetlenül erkölcselenek. Hisz ma már nem is szakácsné az, a kinek két-három bakája nincs. A tanultság, az előképzettség hiánya tehát nagy baj.

Nem is értem azt, miért van épen a nő-cselédeknek oly nagy előnyük a többi munkások és munkások fölött. Az iparos-tanonczok a tanulás ideje alatt nemcsak hogy bért nem kapnak, hanem sok esetben még fizetni kell a tanulásért. Ha van fizetésök, ez csekély, s használhatóságuk arányában növekszik. Miért van tehát fizetése egy 13 vagy 14 éves lánynak, a kinek még fogalma sincs a dolgról?

Az első kötelesség tehát a cseléd kiképzése. De ki képzí ki a cselédeket? Kevés ugyanis azon asszonyoknak a száma, a kik maguk is gyakorlatilag jártasak mindenben és másokat is betanítani képesek. Igaz, hogy nem nehéz egy még teljesen járatlan leányt kiképezni, de még inkább igaz az, hogy annál nehezebb egy elhanyagolt vagy helytelenül képzett a helyes utra terelni.

Van még ezen kívül egy fontos, erkölcsi kötelességük a cseléd-tartó asszonyoknak s ez: a ői becsület tiszteletben tartása és megvédése.

Az ártatlanság és tisztaság a nők legnagyobb kincse s épen azért a szegény néposztály gyermekeivel szemben is megköveteljük az erkölcsi törvények szigorú alkalmazását s annak megszégését elítéljük. Amde, hány cseléd tartó asszony van, a ki minden humanitása mellett is belátja, hogy cselédje e tekintetben nagyon is ótalomra szorul.

Némely asszony nagyon is szigorúan fogja cselédjét s szórakozásra időt nem enged. Mások épen nem törődnek azzal, hogy ki jár a cselédhez, rokon-e vagy szerető, éjjel-e vagy nappal, hová költi a bérét stb. Ha aztán megtörténik, hogy a könnyelmű cseléd a külvilág előtt feltűnően elbukik, elbocsájtják a szolgálatból s a sorsára bizzák. Nem ritkán fordul elő oly eset is, hogy csupán gondatlanságból még a legjobb asszonyok is oly irányban vagy oly időben használják fel cselédjüket, a mely könnyen és gyakran erkölcstelenségre vezethet. — Alkalmoszuili a tolvajt. Így van e téren is. Jó nevelésű asszony nem mehet a késő esti órákban egyedül az utcára, a cseléd azonban igen. A színház, hangverseny és báltermek előcsarnokaiban hány-szor kell ácsorogni a cselédnek s urnójére várakozni? Ilyenkor ki vannak téve a férfi közönség rendszerint erkölcstelen élveződéseinek s csábításainak. Hány-szor megtörténik, hogy levelet küldenek a cseléddel magányos urakhoz s bár ők maguk az illető ur küszöbét át nem lépnek, mert hisz ez a női becsülettel össze nem egyeztethető, a cseléddel mit törődnek.

Hangosan kiált felénk a törvénytelen gyermekek statisztikája, melynek legnagyobb számláját a cselédek gyermekei teszik. Kötelességök tehát a cseléd tartó asszonyoknak nevelni a cselédet s drága kincsként őrizni annak becsületét. A múltban mindez nem igen történt meg.

Látjuk tehát, hogy a cselédmizériák két uton várnak orvoslást: társadalmi és rendészeti uton. Bár a társadalmi helyzet javulása lényegesebb ez utóbbinál, mégis a rendészeti megoldást tartom első sorban szükségesnek, mert ez által törvényben gyökeredző jogokat formálhatunk, a melyekkel mint kényszereszközökkel hatni gyorsabban vagyunk képesek. **Semleges.**

UJDONSÁGOK.

— **Püspöki körlevél.** Dr. Steiner Fülöp megyés püspök ur ö Méltósága IX. számú körlevelében plebánosait utasítja, hogy az édes Üdvözítőnek bemutatandó századvégi hódolat s annak emlékére, hogy Magyarország ezelőtt 900 évvel a ker. kath. hitet felvette, minden anya és fiókegyház templomaiban 85 cm. hosszú és 60 cm. magas fehér márványtábla állítsák fel szent István ünnepéig a templomok szentélyeiben ezen felirással:

JESUS CHRISTUS HERI ET HODIE IPSE
ET IN SAECULA, CUI GLORIA IN
SAECULA SAECULORUM.
HUNGARIA A IX. SAECULIS CATHOLICA.
M — MCM.

— **Személyi hír.** Réb István rendőrfőkapitány torokbajából felgyógyult s a hivatal vezetését Polczér Péter rendőralkapitánytól már tegnap átvette.

— **Főispánváltás.** Lapunk legutóbbi számában megírtuk, hogy Fenyvessy Ferencz veszpréme gyéi főispán állásáról le akar mondani. Ezt a hírt a P. É. után tegnap az O. É. is megczáfolja.

— **Egyházmegyei hír.** Robl János új misés áldozópap a beteg Vincz Antal helyére küldetett Ráczkevére káplánnak.

— **Öngyilkossági kísérlet.** Lapunk legutóbbi számában megírtuk, hogy Hutagyer Teréz cseléd-lány f. hó 17-én öngyilkossági szándékkal lúg-köoldatot ivott. E hír kapcsán csodálkozásunkat fejeztük ki a fölött, hogy a mentők rendőri asszisztencia nélkül jelenték meg, a mi állítólag a ker orvos mulasztása volt. Most ez ügyben nyert illetékes felvilágosítás után kijelenthetjük, hogy Molnár József dr. ker. orvos ez ügyben korrektt magatartást tanusított, a mennyiben az első segélyt a házban megadván a beteget a városi kórházba szállította ott mint helyettes kórházorvos rögtön bélmosásokat alkalmazott vagyis minden lehetőt elvégzett a beteg megmentésére. Miután pedig a beteggel szemben kötelességnek eleget tett, jelentését ez ügyben a rendőrségnek beadta. Mulasztás tehát ez esetben fenn nem forog, legkevésbé pedig Molnár József dr. részéről, a ki ez esetben is dicséretes buzgalommal teljesítette rendőrorvosi kötelességét.

— **Eljegyzés.** Horváth József a budapesti kisbirtokosok orsz. földhitelintézetének tisztviselője, f. hó 15-én eljegyezte Kiss József bárándi gazdatiszt szép és kedves leányát Lujzát.

— **Állat az emberben.** F. hó 17-én este fél 9 óra tájban egy közbecsülésben álló iparos neje két leányával a Zichy-ligetből a fő-utca felé tartott, midőn a liget előtt egy. a m. kir. székesfejérvári 17. honvédegyezredre kötelekében álló tizedes megragadta az egyik leányt s erőszakkal magával huzcolta. Az anya és leánya sikoltozására nagy népcsoport keletkezett, mire az ott czirkáló rendőr is figyelmessé lett s a már ekkor futásnak iramodott tizedes után vetette magát, elfognia azonban nem sikerült. — A menekülő tizedes, nehogy valaki elfogni merészeje, előrántotta szuronyát, leszurással fenyegetvén azt, a ki hozzányúl. Nem is fogta el senkiesem, mert keresztül menvén a tiszt pavillon, szerencsésen elmenekült. Hallottuk, hogy a mult héten is történt hasonló eset; hogy azonban ugyanezen tizedes volt a szerephős, nem tudjuk. Hát ez a lehető legnagyobb botrány! Arcunkba szökik a vér, a midőn hírt kell adni ily gyalázatos cselekményről, melyet egy katona. egy fegyelmezett ember követ el. Hát már esti sétája alatt sem lehet biztonságban a női nem becsülete? Hová jutunk, ha rablógyilkos módjára támadják meg leányainkat, hogy ocsmány módon az anya és testvér szemeláttára meggyalázzák s a sárba rántsák a női szemérmét? S mindezt teszi egy katona, a kinek hivatása a belrend fentartása és a biztonság megóvása. Elvárjuk, hogy rendőrségünk a legszélesebb körű nyomozást teszi folyamatba ezen emberi testben levő szörnyeteg kikutatására s a katonai bátóság közbenjöttével minden lehetőt elkövet a tettes kinyomozására, a mi annál könnyeb, mert az ezred távol lévén városunkból, az itthon levő különítmény csekély létszamu.

— **Halálozás.** Weisz Rózsa f. hó 18-án éjjeli 2 óraker hosszú szenvedés után elhunyt. A megboldogultnak hült tetemeit ma délután fél 4 óraker helyezték örök nyugalomra az izr. sírkertben. Az elhunytat szülei, testvérei s nagyszámu rokonság gyászolja.

— **Állatkinzás.** Deutsch Béla földönaruló ugyancsak kinos látványosságot rögtönzött f. hó 18-án d. u. 5 óraker a buzapiacon. Tulterhelt kocsija elé egy csökönyös szürke ló volt fogva s megindulni sehogysem akart. Deutsch a gyeplőt rángatta s ostorvéllel ugyancsak eldöngötte a szegény dig-dács lovat. Fejét, nyakát, hátát hiába verte, a ló rugdalózkodott, de megindulni nem akart, miglen az összeverődött tömegben lakadt egy lóhoz értő ember s a kötőféklél fogva

szépen elvezette a veréstől már-már összeroskadó szürkét. Nem ártana egy kissé megleckézetni s tudtára adni, hogy az állatkinzás még mindig tiltva van.

— **Kanyarójárvány.** Duna-Adonyban a kanyaró járványszerűleg fellépett. A hatóság a szükséges óvintézkedéseket fogantatosította.

— **Vároel község.** Székesfejérvár szabad kir. város törvényhatósága augusztus hó 30-án tartja rendes havi közgyűlést.

— **Ülések.** A katonai szakosztály f. hó 21-én d. e. 9 óraker, a hegyközségi választmány f. hó 22-én a városház nagytermében, — a megyei kórházi bizottság augusztus hó 10-én a kórházi szabályrendelet kidolgozása tárgyában a megyeház másodemeleti kis termében ülést tart.

— **Sertésorbáncz.** Pázmánd községben a sertésorbáncz járványszerűleg fellépett. A község hatóság zár alá helyeztetett.

— **Ösztöndíjak az állatorvosi főiskolán.** A budapesti m. k. állatorvosi főiskolára a jövő 1900/901. tanév elején legkevesebb hét gimnázialis vagy reálisokai osztály elvégzéséről szóló bizonyítvány alapján történhetik a beiratkozás, míg a középiskola hatodik osztályából és a polgári iskolából nem vétetnek fel többé hallgatók. Jeles vagy legalább általános jó osztályzatu gimnáziumi vagy reálisokai érettségi bizonyítvány alapján beiratkozó hallgatók évi 600 koránás állami ösztöndíjban részesülhetnek. Az eziránti folyamodványok a földmívelésügyi m. kir. miniszterhez czimezve és az érettségi bizonyítvány másolatával, valamint vagyontalansági bizonyítványnyal felszerelve, lehetőleg folyó évi július hó végéig nyújtandók be az állatorvosi főiskola rektori hivatalában.

Műkedvelők.

Karcolat.

Születésem napja volt. Erre ugyan senki sem kíváncsi, én mégis megmondom. Persze, ilyenkor szokott kapni némely ember gratuláló levelet, én azonban egy kifizetetlen számlán kívül egyebet sem kaptam. Ebből azonban egy is elég volt. Nem is értem, éveimmel együtt gyunyám korát is jubilálhatnám s mégis szám-lám van, van ám és nem is fiatal.

Ily gondolatokban voltam elmerülve, midőn az eperfa alatt éregettem bodor füstjét egy elsejéről maradt trabuckó végnek. Gondolataimat megzavarták. Hirtelen egy műkedvelő banda vett körül s aktuális kedvencz nótámat a „Nincsen pénzem, de majd lesz“ melabus akkordjaival oly érzéssel játszotta el, hogy elfelejtettem legközelebb megírandó vezércikkem tárgyát.

A nóta végeztével elem áll a banda agárdongájú primása, pózba vágja magát s becses születésem napján meggratulált szépségösen. Majd kövé meredtem. Állva hallgattam meg az üdvözlő beszédet, melynek végeztével megvá-laszolván egy kacsaringós dikezióval az üdvö-zletet, végezetül imígyen vágtam oda a szót: „... most pedig egy hordó sört szivesen vesznek uraim...“

„Éljen az ünnepelt! Vesszünk!“ Kiáltják közbe teletorokkal.

... na, hát van pénzők, csak vegyének, mert nekem nincs! Az e szóra keletkezett fanyar tekintetek után vizagztalásul mégis csak a hordóra mutattam, jó anyám hatalmas lugos hordójára.

Ezután czerklét tartottam.

— „Kiribeli Sitz József vagyok“ szolt a banda szalonával meg nem spekelt primása.

Néhány barátságos szót váltottam vele s figyelmébe ajánlottam Schreindorfer Ferencz jól berendezett hentes és virslis üzletét.

— „Nagyobbszájú Jenő a nevem“ hangék

a másodprimás bemutatkozása. „Régi római családból származom, a Major Os család ismeretes, nevem ebből lön magyarosítva belügyminiszteri engedéllyel.”

— „Rónai Hegyes Laci, e nemes banda kontorása vagyok” löké felém a szót a harmadik. A-B-C a mestersége, a kontrázás szakmájához tartozik még a 32 lapos biblínál is.

Most értem csak a banda oszlopos tagjához. Felemelkedék megnyomorgatott székéről s kisdéd gyermekhangszerként hóna alá vévén öblös csellóját hatalmas szuszogás kíséretében, mely majd meg ingatta biztos állásmat, imígyen mutatkozék be:

— „Terebélyes Békassy Péter vagyok.” Slussz! Leült székére, mert — miként mondá — még a kávéházi állást sem tűrheti. Hatalmas sulya mindent megmagyarázott.

Tokhordóként szerepeltek: Kinrák József hangtalan belgyógyász, Tisztafi Agulár fortenczer jogász és Polgárdi Czivis István jövendőbeli államfőnök.

Hogy miként jutottam én ezen illusztris társaság bandás gratulációjához, nem tudtam s ma sem tudnám még, ha meg nem sugják, hogy a zene nem is engem illetett annyira, mint azt a kis szuró tekintetű, gyönyörű kis Rózsikát, a ki odahagyva pesti palotáját nédfideles kis hajlékunkba jött látogatába egy nénikőjéhez. Hju! most már értem a dolgot.

A műkedvelő banda tölem búcsút vett s Polgárdi Czivis István megindokolt elterjesztésére egy kökény szemű barna kis lány ablaka alá huzódott s megpengették a szív hurjait annyi odaadással, hogy fele is elég lett volna egy egész életre.

Megnyílt az ablak s az édesmama oldalán egy szelíd képű barna baba fejét pillantottam meg, a ki ártatlan mosolylyal fogadta a fiatal-ság hódotának ily meggrisztelő megnyilatkozását. Irénke boldog volt, legalább mutatta, hogy boldog.

Itt aztán ne gondoljon senki sem szerelemre. A fiatal szív első felfolbanása, mely megismétlődik az életben sokszor, miglen egyszer elhunyvad, elhamvad örökre.

Na de boldog volt Czivis István barátunk is, a ki midőn beletekintetett az ő hű táncosnéjának a ragyogó két szemébe, az egész mennyországot látta benne.

Mind boldog volt, csak én voltam boldogtalan, mert biz hónap közepén nem is tudom elképzelni a boldogságot. Odaálltam én is közbüjük, lestem a kis baba tekintetét, látha megtalálom benne egy régi tekintet hű mását. Hiába, nekem nem jutott semmi sem.

Meghallgattam aztán a közös megegyezést, mely szerint minden tánciskolai tanítvány kap éjjeli zenét, még pedig válogatott műsorról.

Ime! a műkedvelő banda nyári programja! mivel pedig a programpontok néha sörrel végződnek, ajánlkozom impresszáriónak, így legalább az uborkaszombann a tollrágás mellett kellemes foglalkozásom is lesz.

Nyári szerkesztő.

Irodalom.

— **Ratisbonne atya beszélgetése.** A Megváltó 1900-ik évében izraelita polgártársainak szeretettel ajánlja *Tóthfalussy Béla*, budapest-erzsébetvárosi plébános. Kapható a kiadó plébánosnál. Budapest, VII., Szegényház-tér 8. Ára egy korona. Tömeges megrendelésnél 60 fillér. Az előttiünk levő munkácska elmondja és kimutatja, mily viszony van a keresztény és a zsidó vallás közt.

E végből öt beszélgetésben előadja a zsidó vallás fő tételét, tanát az ember eredetéről és büntetéséről, a Megváltó (Mesiah, Messiás, Christos, Fölkent) megigéretéről és előkészítéséről s kimutatja a Megváltóra vonatkozó igéretet bejeltesülését a názáreti Jézusban. Tóthfalussy Béla igen jó dolgot művelt, mikor ezeket a beszélgetéseket kiadta. Nagy haszonnal forgathatják azt első sorban az izraeliták, második sorban a papok, kik izraeliták oktatásával, megterítésével foglalkoznak s végül minden igaz keresztény, ki óhajta, hogy izraelita polgártársaink szép kötelességükhöz híven elfogadják az első sorban részükre küldött Megváltót s ilykép keresztényekké legyenek.

— **Az En Újságom.** Olyan népszerű és szeretett ember nincs több a gyermekek világában, mint *Pósa bácsi*. Az En Újságom szerkesztője. Nagy és nemes munkájában a legkitünőbb írók segítik erejük javával. A magyar gyermeknevelésben, a könnyen és szórakoztatva oktatásban senkinek sem jut akkora szerep, mint ennek az olcsó kis lapnak. — Negyedévre 2 korona. Kiadóhivatal: Budapest, Andrászi-ut 10. szám.

— **Uj Idők** Hétről-hétre jobban megszereti a közönség *Hervzeg* Ferenc lapját, az Uj Idők-et. Az Uj Idők pedig hétről-hétre viszonzozza azt a nagy rokonszenvet, melyvel a magyar közönség fogadja. A legjobb magyar írók regényeit, elbeszéléseit, s cikkeiket közli. A hét eseményeit fotográfiákkal illusztrálja: soh sem hiányzik belőle az érdekes események, aktuális emberek képe, csupa hű fotográfia vagy művész rajz. — Kiseb rovaiban mindenre kiterjed a figyelme. Regényei a magyar balettriszika s a világhíradalom nagy gondal megválogatott termékei. Előfizetési ára negyedévre 4 korona. Kiadóhivatal Budapest Andrászi-ut 10. sz.

— **A Kert** című kertészeti szaklap f. hó 15-én megjelent száma igen hasznos dolgokat közöl a kertészet összes ágairól. Mint szaklapot ajánljuk olvasóinknak. Előfizetési ára 6 korona, kertészeknek 4 korona. Szerkesztőség: Budapest VII. Rottenbiller u. 33. sz. a.

KÖZGAZDASÁG.

— **Hogy gabonánkat jobban értékesíthessük,** gabonaértékesítő szövetkezetekre van szükségünk, mert csak így jutunk abba a helyzetbe, hogy a gazda, főként pedig a kisgazda nem lesz kénytelen gabonáját már aratás előtt eladni, vagy aratás után rögtön piacra dojni, miután előleget kaphat a szövetkezeti magtárban elhelyezett terményeire s ezzel törleszteti takarékpénztári, adó s más egyéb sürgős tartozásait, melyek miatt kénytelen volt gabonájának eladásával sietni. Nagy előnye a gabonaértékesítő szövetkezetnek az is, hogy nagyobb mennyiségű gabonát bocsáthat áruba s így közvetlenül érintkezésbe léphet málmokkal és nagykereskedőkkel, tehát kikerülheti a közvetítőket s jobb árat érhet el. A kis mennyiségben, közvetítő útján eladott gabona mindig alacsonyabb áron kell el, mint az uradalmak által nagy mennyiségben eladott gabona. A gabonaértékesítő szövetkezetek a legkitünőbb tisztító eszközökkel vannak felszerelve, tehát piaczképes gabonát hozhatnak forgalomba, holott eddig a kisgazdánál jelentékeny levonásokat tett a közvetítő a miatt, hogy gabonája idegen magvakat tartalmaz. De hát a kisgazda egyedül nem képes olyan tisztító eszközöket berendezni, melyekkel a gabonájában levő összes idegen magvakat eltávolíthatja. — A gabonaértékesítő szövetkezetek szervezését, mint a kisgazdák jövedelme emelésének egyik legbiztosabb eszközét, a Magyar gazdaságvétség vette kezébe, a mely közszeg gazdái tehát gabonaértékesítő szövetkezetet akarnak létesíteni, forduljanak a gazdaságvétségnek ez ügyben megbízottjához *Meskö Pál*hoz, a Nyitramegyei Központi Hitelszövetkezet igazgatójához Nyitrára. A hol a gabonaértékesítő szövetkezet most megalakul, ott a szükséges magtár is nyomban felépül s már az ideai termények is jobb áron lesznek értékesíthetők. A Gazdaságvétség megbízottja minden megkeresésre rögtön válaszol.

— **A Hozzármat.** Megirtuk multkor, hogy az Öreghegyen a szőlőkön a lisztharmat-betegség fellépett. Most a főkapitány értesíti a közönséget, hogy az olyan kénpor küldeményekre nézve, melyek kizárólag a lisztharmat elleni védekezésre vannak rendelve, a M. A. vasút vonalain ugyanolyan viteldijkedvezmény adatik, mint a peronospora és flockséra elleni védekezésre szánt küldeményeknek, feltéve, hogy ezen küldemények hatósági igazolványok mellett adatnak fel.

— **Tenyészmarha-kiállítás és vásár.** A békésmegyei gazdasági egyeslet a földmíveléstügyi miniszter támogatásával díjazással egybekötött tenyészmarha-kiállítást és vásárt rendez. A kiállítás s az azzal egybekapcsolt tenyészállatvásár B.-Csabán 1900. szeptember 22-én, délelőtt 10 órakor kezdődik s tart 23-án délután 6 óráig. A látogatás teljesen ingyenes lesz. A bejelentések szeptember hó 15-ig a titkári hivatalnál szóval avagy írásban teendők.

Felelős szerkesztő: Chay Antal.

Uj butor raktár!

Tisztelettel van szerencsém a n. érd. közönség becses tudomására hozni, hogy helyben, Buza-piacz (Simor-utca) 1. sz. dr. Szendefi-féle házban (az emeleten)

uj fiók butor-raktárt

nyitottam, melyben a legjobb butorokból, ugyszinte menyasszonyi kelengyékben nagy raktárt tartok és a budapesti raktáraknál jóval olcsóbban árusíthatok.

Garnitúrák bámulatos olcsó áron kaphatók!

Tisztelettel

Id. Füstér Imre.

A főtisztelendő Papság figyelmébe!

A katolicizmus 900-ados emlékére emelendő márványtábláknak előírás szerint való elkészítésére jutányos árak mellett ajánlom a főtendő Papság figyelmébe a már 45 év óta fennálló kőfaragó üzletemet.

Kiváló tisztelettel

Hávrának Antal,

akad. szobrász és kőfaragó,

Sz.-Fejérvár, Széna-tér és Királykut-utca sarkán.